

Присъединяване на производители на електрическа енергия от възобновяеми и алтернативни енергийни източници (ВЕИ) към електроразпределителната мрежа на «ЕВН България Електроразпределение» АД

ФОТОВОЛТАИЧНИ ЦЕНТРАЛИ

ВЯТЪРНИ ЦЕНТРАЛИ

МАЛКИ ВОДНИ ЦЕНТРАЛИ

Редът на присъединяване на производители към електроразпределителната мрежа е определен с разпоредбите на **Наредба 6** за присъединяване на производители и потребители на ел.енергия към електропреносната и електроразпределителните мрежи – Част Трета, Глава Четвърта – от чл.48 до чл.78. По-важните моменти в процеса на присъединяване са :

1. Подаване на искане за проучване на условията и начина на присъединяване – подава се от Производителя в съответния Клиентски енерго център (КЕЦ) на ЕВН България Електроразпределение АД, на чиято територия се намира обектът за присъединяване. Като пример може да посочим, че ако електрическата централа ще се изгражда в региона на общ.Смолян, искането за проучване на условията за присъединяване се подава на място, лично или от пълномощник, в нашия КЕЦ Смолян, на адрес: 4700, гр.Смолян, ул."Родопи" 4. Списък с адресите на нашите КЕЦ може да намерите на интернет адрес: <http://www.evn-ep.bg/bg/kontakt/index.asp>
2. Искането за проучване се подава при електроразпределителното предприятие, оператор на електроразпределителната мрежа (ЕВН България Електроразпределение АД), само ако мощността на електрическата централа е до 5 MW. Ако общата инсталирана електрическа генераторна мощност на електрическата централа е над 5 MW, искането за проучване се подава в преносното предприятие (НЕК ЕАД). Искането съдържа **наименованието, местонахождението и срока на въвеждане в експлоатация на електрическата централа, номинална мощност, ниво на напрежение, основни технически данни, точен адрес , телефон, факс, E-mail за кореспонденция** на лицето, подаващо искането. Искането се подава от юридическо лице или физическо лице ако то е Едноличен търговец по смисъла на търговския закон, тъй като в нормативната уредба се предвижда производителят да води счетоводна отчетност, както и да издава фактури за произведеното и продадено количества ел.енергия. Принципно дейностите по производство, пренос, разпределение, снабдяване с ел.енергия са дейности подлежащи на лицензиране от Държавната комисия за енергийно и водно регулиране (ДКЕВР), но за ел.централи с обща инсталирана електрическа мощност до 5 MW не се изисква издаване на Лицензия за дейността производство на ел.енергия от ДКЕВР. Всяко проучване на условията за присъединяване се заплаща по ценоразписа на услугите на ЕВН България Електроразпределение АД
3. Към искането за проучване на условията за присъединяване се прилагат още и следните документи:
 - Документ, удостоверяващ вещното право върху имота или нотариално заверен договор за наем;
 - Копие на **скица с виза за проектиране** (или одобрен подробен устройствен план - ПУП), издадена в съответствие с разпоредбите на **ЗУТ** (Закон за устройство на територията);
 - Описание на резервния източник на ел.енергия за собствени нужди на централата и на неговия режим на работа (ако се предвижда такъв).
4. ЕВН България Електроразпределение АД може да поиска допълнителна информация за характеристиките на присъединяваната електрическата централа, свързана с правилата за управление на ЕЕС и разпределителните мрежи по чл.83 от ЗЕ. Лицето, поискало проучването,

следва да представи информацията в **14-дневен срок** от получаване на искането. При забава срокът за проучване се удължава със срока на забавата. Когато представените документи по са непълни или не отговарят на изискванията на наредбата, преносното или съответното разпределително предприятие в **14-дневен срок** от постъпване на искането писмено уведомява лицето, подало искането. Лицата, подали искането за проучване, отстраняват непълнотите и несъответствията в документите или представят допълнително необходимите документи и сведения в 30-дневен срок от датата на уведомлението. Процедурата по присъединяване на централата се прекратява, когато лицето, подало искането, не отстрани непълнотите и несъответствията в документите или не представи допълнително необходимите документи и информация в предвидения срок.

5. След извършване на проучване от наша страна на клиента се издава Становище (за разработване на ПУП – подробен устройствен план, ако е необходима промяна в предназначението на земята) или предварителен договор за присъединяване (ако обекта ще се изгражда в урегулиран поземлен имот), в който предварителен договор се посочват конкретните изисквания и условия, при които обектът ще бъде присъединен към електроразпределителната мрежа;
6. С издадения предварителен договор клиентът извършва проектиране, съгласуване на проекта през всички заинтересованите инстанции и изваждане на разрешение за строеж по реда на ЗУТ.
7. Етапите по проектиране на централата са изложени в **Наредба 14** за технически правила и нормативи за проектиране, изграждане и ползване на обектите и съоръженията за производство, преобразуване, пренос и разпределение на електрическа енергия (издадена от Министъра на регионалното развитие и благоустройството и Министъра на икономиката и енергетиката). Важно е ако ел.централата е от тип Фотоволтаична ел.централата, която ще бъде изградена на покривно пространство на съществуващ обект или сграда, да бъде отчитано и следното:
 - В чл.93 ал.(1) от новата **Наредба №7** към ЗУТ (Правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони), ясно е посочено, кое не се счита за издатина и се поставя без да се иска разрешение – това са леки слънцезащитни устройства на прозорците, балконите, ложите и терасите, както и слънчевите колектори по фасади и покриви. Следва да се има в предвид, че тук става въпрос за слънчеви колектори затопляне на вода за битови и стопански нужди, а не за фотоволтаични електрически централи, състоящи се от фотоволтаични панели, инвертори, комутационна апаратура, свързващи силови кабели и т.н.
 - Според чл.137 т.3 подточка д) от **ЗУТ**, електрически централи с мощност до 25 мегавата са трета категория обекти по реда на ЗУТ. За тези обекти са в сила всички етапи на Инвестиционния процес – Изготвяне на идеен инвестиционен проект, получаване на скица с виза за проектиране, изготвяне и съгласуване на технически и работен инвестиционен проект, получаване на разрешение за строеж, изграждане на съоръжението, 72 – часови проби и въвеждане в експлоатация.
 - Съгласно чл.177 ал.2 от **ЗУТ** строежите от първа, втора и трета категория се въвеждат в експлоатация въз основа на разрешение за ползване, издадено от органите на Дирекцията за национален строителен контрол, при условия и по ред, определени в наредба на Министъра на регионалното развитие и благоустройството.
8. След одобряване на инвестиционния проект Производителят подава искане за сключване на **договор за присъединяване** отново в съответния наш КЕЦ, към което искане Производителят следва да представи :
 - удостоверение за актуално състояние на търговеца и единен идентификационен номер по търговския регистър или по регистър БУЛСТАТ, с изключение на случаите, когато производителят е и потребител на електрическа енергия **за битови нужди**;
 - Нотариално заверено пълномощно на лицето, упълномощено да представлява възложителя – ако има такова упълномощаване;
 - Документи, удостоверяващи правата на възложителя за изграждане или разширение на електрическата централа;
 - Одобрен инвестиционен проект - част архитектурна, отнасящ се до монтирането на съоръженията за присъединяване и подхода към тях;

- Работни проекти - част електрически уредби и инсталации в обем, достатъчен за доказване изпълнението на техническите изисквания, с изключение на случаите, когато лицето не изгражда нови собствени електрически уредби;
 - Разрешение за строеж или разрешение за поставяне, по преценка на компетентния орган по ЗУТ. .
9. След представяне на изброените документи, ЕВН България Електроразпределение АД съгласува от своя страна работния проект за изграждане на ел.централа и подготвя договор за присъединяване. В договора, на база на точния работен проект, се определя и дължимата цена за присъединяване, която Производителят следва да заплати за присъединяването към електроразпределителната мрежа, както и точните отговорности на страните. Цената за присъединяване на производители се определя съгласно чл.25 ал.(1)от **Наредба за регулиране на цените на електрическата енергия** (Обн. ДВ бр.17 от 2 Март 2004г., изм. ДВ бр.62 от 31 Юли 2007г.) и отразява действително направените разходи за присъединяването им. Договорът за присъединяване определя правата и задълженията на двете страни, необходимите технически условия за присъединяване на централата към разпределителната мрежа, сроковете и етапите за изграждане и въвеждане в експлоатация на електрическата централа и на съоръженията за присъединяване, сроковете, цените и условията за учредяване на сервитутни права и за прехвърляне на собственост или учредяване право на строеж в полза на ЕВН България Електроразпределение АД
10. Проектиране и изграждане на електрическите съоръжения
След сключване на договор за присъединяване EVN България Електроразпределение АД изготвя и съгласува работните проекти за изграждане на **съоръженията за присъединяване** за своя сметка.
ЕВН България Електроразпределение АД съгласува работните проекти с лицето, с което е сключен договорът за присъединяване, по отношение на:
- мястото на присъединяване;
 - разположението и вида на съоръженията на територията на централата и свързаните с тях сервитутни зони;
 - границата на собственост на електрическите съоръжения;
 - етапите и сроковете за изграждане.
- ЕВН България Електроразпределение АД започва изграждането на съоръженията за присъединяване след прехвърляне на собствеността или учредяване право на строеж в случаите когато това е необходимо и учредяване на сервитутни права от собственика на имота.
- ЕВН България Електроразпределение АД изгражда съоръженията за присъединяване в договорените срокове и етапи за своя сметка и осигурява тяхното въвеждане в експлоатация по реда на ЗУТ.
- Лицето, с което се сключва договор за присъединяване, може да поеме задължение за:
- изпълнение на определен вид проектни, строителни и монтажни работи по присъединяването, като изградените съоръжения за присъединяване по този начин се прехвърлят възмездно в собственост на ЕВН България Електроразпределение АД на база на взаимно признати разходи;
 - изграждане на съоръженията за присъединяване със съгласието на разпределителното предприятие.
- Възложителят на електрическата централа проектира и изгражда електрическите уредби и съоръжения за своя сметка, когато те остават негова собственост.
- В процеса на строителството, възложителят на електрическата централа е длъжен да:
- осигурява достъп на упълномощени представители на ЕВН България Електроразпределение АД до електрическите уредби и съоръжения на централата;
 - представя екзекутивни чертежи, характеристики и протоколи от изпитвания и настройки по искане на ЕВН България Електроразпределение АД.
11. Следва самото строителство на обекта и въвеждането му в експлоатация по реда на ЗУТ. Присъединяването на новоизградена електрическа централа към електрическата мрежа се осъществява на три етапа:
- първи етап - електрическите съоръжения за присъединяване на електрическата централа към електрическата мрежа се поставят под напрежение за извършване на

единични, комплексни и 72-часови изпитвания и получаване на документ за въвеждането им в експлоатация при условията и по реда на ЗУТ;

- втори етап - електрическата уредба на производителя, необходима в процеса на строителството за извършване на единични, комплексни и 72-часови изпитвания на отделни съоръжения и подобекти на електрическата централа, се поставя под напрежение след получаване на документ за въвеждането ѝ в експлоатация при условията и по реда на ЗУТ и се оформя като самостоятелен подобект;
- трети етап - включване на електрически генератор в паралел към електрическата мрежа.

Присъединяването към разпределителната мрежа на електрическа централа за производство на електрическа енергия от ВЕИ в обект на потребител за битови нужди се осъществява при наличие на:

- документ за въвеждане в експлоатация на съоръженията за присъединяване, издаден при условията и по реда на ЗУТ;
- документ за въвеждане в експлоатация на присъединяваната електрическа централа, издаден при условията и по реда на ЗУТ.

Съоръженията за присъединяване се поставят под напрежение само от персонала на ЕВН България Електроразпределение АД в сроковете по сключения договор за присъединяване на електрическата централа.

Поставянето под напрежение на електрическите съоръжения, изградени от възложителя, се осъществява, след като:

- възложителят в качеството си на потребител сключи договор за снабдяване с електрическа енергия за потребената електрическа енергия необходима за собствените нужди на централата;
- възложителят представи в ЕВН България Електроразпределение АД:
 - писмено искане за поставяне под напрежение на собствените си електрически съоръжения;
 - декларация за съответствие на електрическите съоръжения на електрическата централа с изискванията на нормите за безопасност и техническите норми;
 - декларация за наличие на комплектуван и обучен експлоатационен персонал, експлоатационни инструкции, оперативни схеми и техническа документация, необходими за нормална експлоатация;
 - ексекутивни чертежи, протоколи от изпитвания, характеристики и настройки на съоръженията, свързани със сигурната и безаварийна работа на електрическата мрежа, в обем, съгласуван между двете страни;
- възложителят съвместно с упълномощени представители на ЕВН България Електроразпределение АД проверят изправността на средствата за връзка с оператора на мрежата, автоматичните системи за пожарни сигнализации и пожарогасене и аварийното осветление;
- ЕВН България Електроразпределение АД предоставя на възложителя в писмена форма информация за конфигурацията и техническите параметри на електрическата мрежа в района на електрическата централа, както и списък на собствения си оперативен персонал, чрез който ще се осъществява оперативната дейност;
- възложителят е получил документ за въвеждане в експлоатация.

Когато съоръженията за присъединяване са изградени от Възложителя на база на поети задължения по договора за присъединяване, то се поставят под напрежение след сключване на договор(и) между Възложителя и ЕВН България Електроразпределение АД за прехвърляне на собствеността върху съоръженията заедно с документ за въвеждане в експлоатация, правото на строеж или правото на собственост върху имота и учредяване на сервитутни права

12. Реда за организирането и провеждането на **72-часовите проби** е следния:

- Подава се писмено искане от лицето, упражняващо независим строителен надзор за провеждане на комплексни изпитвания и 72-часова проба при експлоатационни условия;
- Посочват се Специални изисквания към преносното или съответното разпределително предприятие по време на провеждане на 72-часовата проба (ако има такива);
- Представя се Времени график за провеждане на 72-часовата проба;

- Представя се опис на настъпилите в процеса на строителството промени в сравнение с представените проекти;
 - Попълва се Декларация за наличието на обучен оперативен електротехнически персонал, който е запознат с изискванията на наредбата по чл. 115 ЗЕ (ако такъв е необходим);
 - Представя се Списък на оперативния персонал на електрическата централа, който ще осъществява контакти с операторите на електрическите мрежи (ако такъв е необходим);
 - Друга информация съгласно изискванията на наредбата по чл. 115 от Закона за енергетиката – ако е необходима.
13. Следва приемане на обекта от приемателна комисия и издаване на разрешение за ползване на обекта.
14. Договорът за присъединяване към електрическата мрежа се прекратява след представяне на документ за въвеждане в експлоатация на съоръженията за присъединяване и на електрическата централа, издаден при условията и по реда на ЗУТ. Документът следва да се представи от собственика пред нас в 10-дневен срок от издаването му.
15. След представяне на издаденото разрешение за ползване на ел.централата в ЕВН България Електроразпределение АД и изпълнение на задълженията на страните по договора за присъединяване, договорът за присъединяване приключва своето действие. Важно условие за приключването на договора за присъединяване е и изпълнението на задълженията на Производителя описани в договора за присъединяване, по отношение на заплащането на цената за присъединяване и/или по възмездното прехвърляне на собствеността на елементи от присъединителните съоръжения, изградени от Производителя, но които следва да останат собственост на електроразпределителното предприятие (ако има такива по договора за присъединяване).
16. С Производителя се сключват договор за достъп до електроразпределителната мрежа (сключва се с ЕВН България Електроразпределение АД) и договор за изкупуване на произведената ел.енергия (сключва се с ЕВН България Електроснабдяване АД).
17. Производителят носи отговорност за щети, причинени на ЕВН България Електроразпределение АД от неизправност или небезопасяване на собствените му електрически уредби, мрежи и инсталации или от неправилни или неправомерни действия на оперативния му персонал до и след въвеждането в експлоатация на централата по реда на ЗУТ.

Изкупуването на произведената ел.енергия от ВЕИ става по преференциални цени, чийто размер се определя с решения на ДКЕВР. Към настоящия момент определените цени са както следва:

1. От Фотоволтаични централи, по Решение на ДКЕВР №: Ц-033 от 29.12.2006 г.:
 - При инсталирана мощност до 5 kW – 782 лв./ MWh;
 - При инсталирана мощност над 5 kW – 718 лв./ MWh.
2. От Биомаса, по Решение на ДКЕВР № Ц-064 от 04.06.2007 г.:
 - Цена, без ДДС, на електрическата енергия, произведена от централи с инсталирана мощност до 5 MW, работещи на биомаса (отпадна дървесина от горското стопанство, горскостопанските работи и др. и/или стърготини от дървопреработване, мебелна промишленост и др.) в размер на 215 лв./MWh;
 - Цена, без ДДС, на електрическата енергия, произведена от централи с инсталирана мощност до 5 MW, работещи на биомаса (твърди селскостопански отпадъци от земеделски култури) в размер на 162 лв./MWh;
 - Цена, без ДДС, на електрическата енергия, произведена от централи с инсталирана мощност до 5 MW, работещи на биомаса (енергийни култури - магарешки бодил, обикновена тръстика, сорго, мискантус и др.) в размер на 184 лв./MWh.
3. От Вятърни електроцентрали:
 - вятърни централи със съоръжения, произведени преди 01.01.2006 г. – 120 лв./MWh (Решение на ДКЕВР №Ц-015 от 17.07.2003 г.)

- ветърни централи с нови съоръжения, произведени след 01.01.2006 г., по Решение на ДКЕВР № Ц-013 от 28.06.2006 г., както следва:
 - за ветрови генератори с пълни ефективни годишни часове на работа до 2250 часа, включително – 175 лв./МВтч;
 - за ветрови генератори с пълни ефективни годишни часове на работа над 2250 часа – 156 лв./МВтч.
- 4. От Малки Водни електроцентрали (МВЕЦ) с инсталирана мощност до 10 MW, съгласно Решение на ДКЕВР №Ц-018 от 28.09.2006г.:
 - 85,19 лв./ MWh.

Съгласно Закона за възобновяемите и алтернативните енергийни източници и биогоривата (ЗВАЕИБ), за да бъде изкупена по преференциални цени произведената електрическа енергия от ВЕИ, всеки производител следва да притежава **сертификат за произход** за произведените количества ел.енергия. Това е регламентирано в прилежащата на този закон Наредба за формата, съдържанието, условията и реда за издаване на сертификати за произход на електрическата енергия, произведена от възобновяеми енергийни източници и/или по комбиниран начин. Нормативната база предвижда тези сертификати да се издават от ДКЕВР.